

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.324/2019/15.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

. Subasicz Éva Ügyvédi Iroda (**fél címe 1** ügyintéző: dr.
Subasicz Éva ügyvéd)

Az alperes: alperes neve (**alperes címe**)

Az alperes képviselője:

. Farkas Erika ügyvéd (**fél cím 2**)

A per tárgya: Szülői felügyelet gyakorlásának rendezése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság:
5.P.XI.30.758/2015/259.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék: 50.Pf.630.639/2019/8.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 272.700 (kétszázhetvenkétezer-hétszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek élettársi kapcsolatából 2011. augusztus 24-én **J.**, 2014. szeptember 12. napján **V. M.** utónevű gyermekeik születtek.
- [2] A felek életközössége 2016. július 18. napján szűnt meg. A felperes a kizárólagos tulajdonában álló, de közös használatú ingatlanból a két gyermekkel a szüleihez költözött. Az utolsó közös lakásban az alperes maradt, aki a saját tulajdonú ingatlanát 2016 decemberében értékesítette. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.P.102.381/2017/8. számú - a Fővárosi Törvényszék végzésével helybenhagyott - végzésével kötelezte az alperest az ingatlan kiürítésére, majd az eljárást a jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

- [3] A felperes munkaviszonya 2015. október 20-án megszűnt, nettó 1.492.605 forint végkielégítésben részesült. A két gyermek után igénye vette a gyermekvédelmi támogatásokat. 2017. március 1-től katas vállalkozóként bruttó 150.000 forint jövedelme volt, majd 2017. szeptember 1-től munkaviszonyt létesített. Az adókedvezmény igénybevételével havi átlagos nettó jövedelme 209.562 forint, gyermekeként 14.800 forint családi pótlékot kap, 7.000.000 forint megtakarítással rendelkezett.
- [4] Az alperes az élettársi kapcsolat fennállása alatt évekig nem állt munkaviszonyban. 2016. július 1-től havi 238.000 forint nyugellátásban részesült, nyugdíjának összege 2017-ben 241.000 forintra, 2018-ban 251.220 forintra emelkedett. Az alperes 26.000.000 forint megtakarítással rendelkezik.
- [5] A per alatt a felperes megvásárolta a **B., M.** utca ... szám alatti ingatlant és 2018 nyarától a gyermekekkel ott él. Az ingatlan kétszintes családi ház, az alsó szinten az édesapja lakik, a felperes a felső szintet használja.
- [6] 2018-ban felek a gyermekek iskola-, illetve óvoda választásában nem tudtak megállapodni, ezért azt az illetékes gyámhivatal jelölte ki. A gyermekek a családi háztól 15 perc gyalogos távolságra a kijelölt oktatási-nevelési intézménybe járnak. Mindkét fél tartja az intézményekkel a kapcsolatot, a gyermekeket megfelelő állapotban és felszereltséggel viszik iskolába, óvodába. Az étkezésért térítési díjat nem kell fizetni. A gyermekek a jogerős ítélet meghozatalakor külön foglalkozáson nem vettek részt, egészségesek, indokolt szükségleteik az életkoruknak megfelelő.
- [7] Az életközösség megszűnése után a felek között a kapcsolattartás miatt konfliktusok alakultak ki. 2016. szeptember 30. napján a szülők megállapodtak a 38.-52. hét közötti időszakra. A kapcsolattartás rendezése a nagyobbik gyermekre nézve pozitív hatással volt.
- [8] A bíróság a perben ideiglenes intézkedéssel többször szabályozta az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartást. Az alperes először a nagyobbik gyermekkel (60. sorszámú végzés), majd 2017. év elejétől a kisebbik gyermekkel is tartotta a kapcsolatot (69. sorszámú végzés). 2017. augusztus 1. napjától az alperest tág időtartamú kapcsolattartás illetve meg: egyik héten csütörtök délutántól a következő hét hétfő reggelig, továbbá - ott alvás nélkül - a közbenső héten kedden és csütörtökön. A felek egyezően kérték a hétközi kapcsolattartás módosítását, ezért 2017. november 16. napjától az alperes minden páros héten szerdán az intézményi foglalkozás végétől a következő hét kedd reggelig az intézményi foglalkozás kezdetéig volt jogosult a kapcsolattartásra (117. sorszámú végzés). Az időszakos kapcsolattartást az alperest az intézményi szünetek fele időtartamában és a páros ünnepek második napján gyakorolta (60., 69. sorszámú végzések).
- [9] A kapcsolattartás alapvetően zökkenőmentes zajlott. Az alperes egy alkalommal, az akkor beteg kisebbik gyermeket nem akarta a felperestől átvenni, az elmaradt kapcsolattartás pótlása iránti

kérelmét a kormányhivatal elutasította.

- [10] A kapcsolattartás szabályozására figyelemmel a gyermekek étkezési, tisztálkodási költségeit, mindig az a fél fedezte, akinél a gyermekek aktuálisan tartózkodtak. Az alperes 2016. év végéig különböző költségeket viselt, a felperes elismert 28.950 forint tanfolyami költséget, két alkalommal a fodrászra fordított kiadást, a nagyobbik gyermek részére cipő vásárlását, a kisebbik gyermek részére ortopéd cipő készítését. Az alperes vásárolt a gyermekeknek ruhaneműt, élelmiszert, gyógyszereket is.
- [11] A felperes a gyermekek indokolt szükségleteit havi 150.000-194.500 forint közötti összegben jelölte meg, az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértéke meghatározásánál hivatkozott a KSH által közzétett Budapestre vonatkozó adatokra, személyes nyilatkozata szerint kb. 120.000 forintot költ havonta a gyermekekre.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [12] A felperes többször módosított keresetében azt kérte, hogy a bíróság a két kiskorú gyermek szülői felügyeletének gyakorlására őt jogosítsa fel. Kötelezze az alperest 2016. augusztus 1. napjától havonta és gyermekenként 40.000 forint határozott összegű gyermektartásdíj és a hátralékos tartásdíj teljesítésére. A kapcsolattartások során nyújtott természetbeni tartást nem ismerte el. Az alperest a folyamatos kapcsolattartás minden páros hétvégén pénteken 16 órától vasárnap 18 óráig, az időszakos kapcsolattartás a szünetek és a kettős ünnepek fele időtartamára illesse meg.
- [13] A felperes a felülvizsgálattal érintett körben a gyermektartásdíj mértékét a gyermekek indokolt átlagos szükségleteire alapította. A két gyermek iskolás, illetve óvodás, a kért tartás nem tekinthető eltúlzottnak. Az alperes a tartás megfizetésére teljesítőképes. A kapcsolattartást a bírói gyakorlatnak megfelelően kérte szabályozni.
- [14] Az alperes módosított viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság a két gyermek szülői felügyeletének gyakorlására őt jogosítsa fel, kötelezze a felperest a jövőre nézve a nagyobbik gyermek után havi 10.000 forint, a kisebbik gyermek után 5.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére. A felperest az időszakos kapcsolattartás az őszi, téli, tavaszi szünetekben a szünetek második felében, a nyári iskolai szünetben a szünet első teljes hetét követő hétfő reggel 9 órától a következő hét hétfő reggel 9 óráig illesse meg.
- [15] A szülői felügyelet felperesi gyakorlása esetén a kapcsolattartást úgy kérte szabályozni, hogy két hetente csütörtöktől, az intézményi foglalkozások végétől hétfő reggel 8 óráig, az időszakos kapcsolattartásra azok időtartama felére, nyáron pedig három hétre legyen jogosult.
- [16] A kért gyermektartásdíj mértékét eltúlzottnak minősítette, az összegszerűségében sem bizonyított. A gyermekek indokolt

szükségletei pénzbeni ellenértékeként a gyermektartásdíj összegét gyermekenként 30.000 forint összegben elismerte. Végül a tartásdíj fizetési kötelezettség iránti kereset elutasítását arra hivatkozva kérte, hogy a gyermekeket folyamatosan azonos időtartamban gondozzák, a családi pótlékot pedig a felperes vette fel.

Az első- és másodfokú ítélet

- [17] Az elsőfokú bíróság ítéletével a 2011. augusztus 24. napján született **J.** és a 2014. szeptember 12. napján született **V. M.** utónevű gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására a felperest jogosította fel.
- [18] Az alperest a folyamatos kapcsolattartás minden páros héten szerda délutántól az intézményi foglalkozások végétől, ennek hiányában délután 15 órától a következő hét kedd reggeléig az intézményi foglalkozások kezdetéig, ennek hiányában reggel 9 óráig illeti meg. Az időszakos kapcsolattartásra az alperes az intézményi szünetek fele időtartamában a kezdő nap 9 órától a zárónap 18 óráig jogosult. Amennyiben a szünetek időtartama páratlan nap, az a páros évben az alperest, páratlan naptári évben a felperest illeti meg. A nyári iskolai szünet - megállapodás hiányában - az alperest július 1-től 15-ig és augusztus 1-től 15-ig illeti meg. Szabályozta a gyermekek átadásának, átvételének a helyét, a kapcsolattartás pótlását, a kettős ünnepekkel kapcsolatosan a pünkösdi ünnepre rögzítette, hogy a gyermekek annál a szülőnél töltik a pünkösdi hétfőt, akinél az adott hétvégét a folyamatos kapcsolattartás szabályai szerint töltik, a húsvét hétfőt a kisebbik gyermek az alperesnél tölti. A karácsonyi ünnepeknél úgy rendelkezett, hogy minden évben a december 24. napján 9 órától 16 óráig és december 26-án 9 órától 19 óráig a gyermekek az alperesnél tartózkodnak.
- [19] Kötelezte az alperest 2016. augusztus hó 1. napjától kezdődően havonta és gyermekenként 11.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.
- [20] Az elsőfokú bíróság döntését a felülvizsgálattal érintett körben a jogvita elbírálására irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) jogszabályhelyeire alapította.
- [21] A kapcsolattartás körében a felperes kérelme alapján azt vizsgálta, hogy az eddigi kapcsolattartási rendtől eltérő kapcsolattartás a gyermekek érdekében áll-e, mivel a 117. sorszámú végzés szerinti szabályozás (szerda délutántól kedd reggelig) zökkenőmentesen működött. A per alatt a szülők maguk nyilatkoztak a hétközi kapcsolattartás megterhelő voltára: az oda-vissza utaztatás és az erre fordított idő lényegesen lecsökkentette az alperesnek a gyermekekkel eltölthető minőségi időtartamot.
- [22] A nagyobbik gyermek a 2017. október 26-i szakértői vizsgálatnál úgy nyilatkozott, hogy mindkét szülőnél azonos időtartamban szeretne lenni. A beszerzett pedagógiai vélemény szerint a kislány pontosan

tudja ki jön érte, alkalmazkodott a kialakult helyzethez, ez pedig kiszámíthatóságot és biztonságot nyújt a számára. A szüleivel és a testvérével megélt programjairól szívesen és élményszerűen mesél, mindkét szülőjénél jól érzi magát, szívesen tartózkodik náluk. Ezzel szemben a kirendelt pszichológus szakértő a szakvélemény kiegészítésében úgy foglalt állást, hogy a lényegében osztott felügyeletnek (váltott gondoskodásnak) tekinthető kapcsolattartási szabályozás nem áll a gyermekek érdekében, nem biztosítja a kiszámítható és nyugodt életvitelüket.

- [23] Az elsőfokú bíróság a szakvéleményt az egyéb peradatokkal együtt értékelte. A 117. sorszámú végzés szerint kialakult kapcsolattartásban a szülők együttműködnek. A gyermekek nyilatkozata a tágabb időtartamú, időközben meg is valósult folyamatos kapcsolattartásra irányult, az számukra nem problémás, a pedagógiai vélemény alapján biztonságérzetük megrendülése nem tapasztalható. A fentiekből következően - a szakvéleménnyel szemben - a kialakult szabályozás nem ellentétes a gyermekek érdekével. Az időszakos kapcsolattartás megosztásában, időtartamában pedig a szülők között nem volt vita.
- [24] A gyermektartásdíj mértéke körében a felperes a gyermekekkel kapcsolatban felmerült kiadásait 120.000 forintban jelölte meg, majd a KSH adataira hivatkozással 170.000 forintot, végül az általa készített táblázat szerint 151.000 és 194.5000 forint közötti összegeket tüntette fel. Az elsőfokú bíróság a felperes kimutatását nem fogadta el. A minden hónapban azonos címszóval feltüntetett kiadások a tényleges költségek kimutatására nem alkalmasak, továbbá a lakóhely megváltozása folytán a felperesnek az egyéb rezsikiadása, a gyermekek utaztatásával összefüggő költsége már nem merül fel. Az intézményi étkezés térítésmentes, a gyermekeknek az intézményen kívüli fizetős elfoglaltságuk, speciális igényük nincs, szükségletük átlagos. Mindezek együttes értékelésével az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékének összegét gyermekenként havonta 85.000 forintban állapította meg.
- [25] Az indokolt szükségletek fedezésének a szülők közötti megosztásánál - a gyermektartásdíj mértékének meghatározásánál - kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felek megállapodása alapján az alperes a nála töltött időtartam alatt a gyermekek költségeit viselte, azaz egy hónap harmad idejében a kiadásokat finanszírozta.
- [26] A Ptk. 4:201. § (1) és (3) bekezdése alapján a kapcsolattartás terjedelmére, a gyermekek élelmezése, tisztálkodása szabadidős programjaik, lakhatásukkal felmerülő költségek viselésére figyelemmel a szülők közötti teherviselés megosztását 1/3-2/3 arányban állapította meg. A családi pótlékot a felperes kapja, ezért az a Ptk. 4:218. § (2) bekezdése alapján az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékénél a felperesnél veendő figyelembe. A Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontja alapján értékelte a szülők jövedelmi-vagyoni viszonyait és az alperes által 2018. december 1. napjától fizetendő tartásdíj mértékét havonta és

gyermekenként 11.000 forintban határozta meg.

- [27] Az alperes vitatásával szemben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte az által hivatkozott kiadások tényleges felmerülésének ésösszegezésének bizonyítása. A felperes által előadottak a tartásdíj hátralék érvényesítését nem alapozták meg. Tény, hogy a gyermekek a felperesnél több időt töltöttek, azonban a családi pótlékot ő vette fel. Az alperes egyes költségekhez hozzájárult, illetve a kapcsolattartás időtartama alatt a gyermekekről természetben gondoskodott.
- [28] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben - a kapcsolattartás időtartama és a gyermektartásdíj vonatkozásában - megváltoztatta. A folyamatos kapcsolattartás időtartamát szűkítette: az alperest minden páros héten csütörtökön délután az óvodai, iskolai foglalkozások végétől, de legkésőbb 16 órától, a következő héten hétfő reggel az óvodai, iskolai foglalkozások kezdetéig, legfeljebb 9 óráig illeti meg. Az időszakos kapcsolattartást pontosította, az alperes a tavaszi, őszi, téli szünetek második felében az elsőfokú ítélet szerinti időtartamban, a nyári szünetben a szünet fele időtartamában, megállapodás hiányában heti váltásban gyakorolhatja azzal, hogy a június 15-től kezdődő tanítási szünet első teljes hete a felperest illeti meg és meghatározta a szünet utolsó hetét. Húsvét és pünkösd másodnapján az alperes mindkét gyermekével jogosult a kapcsolattartásra.
- [29] Az alperest 2016. augusztus 1-től 2016. szeptember 15-ig terjedő időre **V.** tartására havi 40.000 forint, 2016. szeptember 16-tól 2017. augusztus 31-ig mindkét gyermeke tartására gyermekenként 40.000 forint, 2017. szeptember 1-től 2019. május 31-ig terjedő időre gyermekenként havi 25.000 forint, 2019. június 1-től és a jövőre nézve gyermekenként havi 30.000 forint tartásdíj megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy az alperesnek a teljesítései beszámításával, 1.869.050 forint tartásdíj hátraléka keletkezett és megfizetésére a folyamatos tartással egyidejűleg havi 50.000 forintos részletet engedélyezett.
- [30] Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [31] A felülvizsgálattal érintett körben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését felülmérlegelte.
- [32] Az életközösség megszűnése után az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás különböző időtartamokban valósult meg. A nagyobbik gyermek 2016. július 18-tól augusztus 31-ig egy teljes hét mellett a másik héten három napot töltött az alperesnél, majd 2016. december 21-ig a hétvégén heti váltásban, hétköznap pedig kétnaponta felváltva tartózkodott a szülőkkel. A kisfiú két hétköznap délután, valamint az egyik héten szombaton, a másik héten vasárnap volt az alperesnél.
- [33] A kapcsolattartás 2016. december 21-től 2017. január 26-ig a 60. sorszámu, 2017. január 26-tól 2017. november 16-ig a 69. sorszámu

végzés alapján valósult meg. 2017. május 1-től lényegében mind a két gyermek havonta nyolc éjszakát aludt az alperesnél és megmaradt a két délutáni kapcsolattartás. 2017. november 16-tól az alperest a 117. sorszámú végzés alapján az elsőfokú ítélet szerinti kapcsolattartás illette meg, azaz a gyermekek a 14 napból hat napon nála voltak.

- [34] A másodfokú bíróság nem fogadta el az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a felek lakóhelye közötti utazással eltöltött időt az alperes javára a kapcsolattartás időtartamának szabályozása során kompenzálni kellene. Az alperes a felperes tulajdonában álló ingatlanból nem költözött ki, a saját felróható magatartásával idézte elő a jelentős utazási időt szükségessé tevő helyzetet. A másodfokú bíróság már a korábbi végzéseiben is rámutatott arra, hogy a bíróságnak nem a szülők alkudozásának eredményeként kell szabályoznia a kapcsolattartás rendjét, hanem a Ptk. 4:181. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a gyermekek alapvető érdekét kell szem előtt tartania.
- [35] Az elsőfokú bíróság a szakvéleménnyel szemben a lényegében váltott gondoskodásnak megfelelő kapcsolattartást kellő indok nélkül rendelte el. Iratellenesen állapította meg, hogy a kislánynál nem tapasztalható biztonságerzetének megrendülése. A szakvélemény szerint a gyermekek számára a váltott otthon és gondoskodás nem biztosít nyugodt életvitelt: a folyamatos változás a kislány lelkivilágában az otthonnal kapcsolatos bizonytalanságot, mindkét szülőjével szembeni bizalmatlanságot és erős szorongást váltott ki, amely szó- és mondatindítási nehézségekben is megnyilvánult. A még jelenleg is alacsony életkorú gyermekek érdekében a stabilitás és a kiegyensúlyozott életvitel áll, ezért a törvényszék a bírói gyakorlatnál szélesebb, de az elsőfokú ítéletben szabályozottaknál szűkebb körű, kéthetente négy nap ott alvással járó folyamatos apai kapcsolattartást ítélt indokoltnak. A nyári szünidőt a felek egyező kérelmének megfelelően szabályozta, az időszaki kapcsolattartásnál a húsvét és pünkösd hétfő szabályozását bővítette.
- [36] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal a tartásdíj fizetési kötelezettség pénzbeli fizetésének kezdő időpontja és mértéke körében sem. A kapcsolattartáson eltöltött időre alapított, a szülők természetbeni tartását egalizáló elsőfokú ítélettel szemben 2017. május 1-ig, amikortól mindkét gyermek 14 napból négy napot töltött az alperesnél, egy féléves időszakot leszámítva - amikor J. a szüleivel nagyjából ugyanannyi időt töltött - az alperesre jóval kevesebb időben hárult a gyermekek ellátása. A felperes már a 2016. november 8-i tárgyaláson (52. sorszámú jegyzőkönyv) előterjesztette az elköltözését követő időponttól kezdődő igényét, a másodfokú bíróság tehát a felperes kérelmének megfelelően, 2016. augusztus 1-től kötelezte az alperest tartásdíj megfizetésére.
- [37] Alaptalanul érvelt az elsőfokú bíróság azzal, hogy felperesnek a visszamenőleges időszakokra tételes kimutatást kellett volna készítenie és igazolnia a tartásdíj iránti igénye sikeres

érvényesítéséhez. A gyermekek életkori sajátosságaikon túlmenően különleges kiadásokra nem szorulnak, az elsőfokú bíróság az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékét gyermekenként havi 85.000 forintban fogadta el. Az elsőfokú bíróság emellett azt is figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes jövedelmében lényeges változások következtek be.

- [38] A szélesebb körű alperesi kapcsolattartásra és a felek jövedelmi viszonyaira tekintettel a másodfokú bíróság a tartás mértékét négy időszakra differenciálta.
- [39] A 2016. augusztus 1-től 2016. szeptember 15-ig terjedő másfél hónapban a kisebbik gyermek tartására igényelt havi 40.000 forint nem tekinthető eltúlzottnak. A nagyobbik gyermek után a felperes igénye az apánál töltött idő és a természetbeni tartás figyelembe vételével alaptalan.
- [40] 2016. szeptember 16-tól 2017. augusztus 31-ig tartó időszakban a kislány három hónapig egyenlő időt töltött a felekkel, **V.** 2x1 napot, majd április 30-ig **J.** 14 napból négy napot, május 1-től pedig mindkét gyermek kéthetes időszak alatt négy napig volt az alperesnél. A felek közötti nagymértékű jövedelem különbségre is tekintettel 11 és fél hónapra a gyermekenként havi 40.000 forint gyermektartásdíj iránti igény megalapozott.
- [41] 2017. szeptember 1-től 2019. május 31. napjáig terjedő 21 hónapban a másodfokú bíróság értékelte azt, hogy a felperes munkába állt és a családi pótlék mellett további jövedelmet szerzett. Mindkét gyermek ebben az időszakban 14 napból hat napot töltött az alperesnél. Ebben az időszakban a felperessel nagyságrendileg azonos alperesi jövedelem nagyjából 15%-át kitevő, gyermekenként havi 25.000 forint megfelelő hozzájárulásnak minősül.
- [42] Végül a jövőre nézve 2019. június 1-től kezdődően a jogerős döntés alapján a gyermekek eltartási költségeinek döntő része a felperesnél merül fel, ezért a 30.000 forint mértékű tartási igény megalapozott.
- [43] Az alperes alaptalanul kifogásolta a szakértői díj viselésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést. A szakértői díj összege 317.450 forint (a 49. sorszámú végzéssel helybenhagyott 167.750 forint, a 87. sorszámú végzéssel megváltoztatott 105.500 forint és a 254. sorszámú végzés szerinti 44.200 forint). A szakértő kirendelése mindkét fél érdekében állt, a kiegészítő szakvéleményt pedig az elsőfokú bíróság hivatalból szerezte be. A szakvéleménnyel kapcsolatos alperesi aggályok nem voltak megalapozottak, a másodfokú bíróság a töretlen gyakorlatra figyelemmel a feleket azonos arányban kötelezte a viselésre.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [44] A jogerős ítélet ellen az alperes a törvényi határidőn belül előterjesztett felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a szülői felügyeleti jog rendezése, a kapcsolattartás szabályozása (280. sorszámú felülvizsgálati

kérelem), a hátralékos gyermektartásdíj megállapítása, továbbá a szakértői díjfizetése (279. sorszámú felülvizsgálati kérelem) tekintetében az elsőfokú ítéletre is kiterjedően helyezze hatályon kívül és az ügyben eljáró elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

- [45] A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a szülői felügyeletet illetően a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, továbbá az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: New York-i egyezmény), az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, a XVI. cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (7) bekezdése, továbbá az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II.27.) IM rendelet melléklete, a régi Pp. 182. §-a, a 177. § (1) bekezdése, a 206. § (1) bekezdése megsértésére alapította. A kapcsolattartás szabályozása sérti a Ptk. 4:181. § (2) bekezdését, a régi Pp. 206. § (1) bekezdését. A gyermektartásdíj mértékének, kezdő időpontjának meghatározása a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) és b) pontjába ütközik.
- [46] Az alperes a határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a folyamatos kapcsolattartás rendezését sérelmezte. Érvelése szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a jelentős tényt, hogy a nagyobbik gyermek gyakorlatilag a jogerős ítélet meghozataláig a 14 napos szabályozási időszakból hét, illetve hat napot vele töltött. A pedagógusi véleményt mellőzve, a gyermek jogainak megsértésével a folyamatos kapcsolattartás időtartamát 33%-kal, négy napra csökkentette.
- [47] A jogerős ítélet indokolása megalapozatlan. A másodfokú bíróság a több szempontból is törvényességi aggályokat felvető szakvéleményre alapította a döntését, miszerint a váltott gondoskodás a gyermekek biztonságérzetét csökkenti. A perbeli esetben a 8/6 napos kapcsolattartás nem tekinthető váltott gondoskodásnak, mivel a kapcsolattartás ténylegesen a délutáni átvétel és a reggeli átadás miatt kb. nyolc és fél, öt és fél nap megosztásában történik.
- [48] Alaptalan a gyermekek biztonságérzetére való hivatkozás is. J. számára a kapcsolattartási rend semmilyen problémát nem okozott, ezzel szemben a korábbiaknál rövidebb, 1/3-ra csökkentett időtartamú eltérő szabályozás kiválthatja a gyermekben a szakértő által jelzett bizalmatlanság, szorongás érzetét. Nem mellékes körülmény az sem, hogy másfél éven át a kapcsolattartás zökkenőmentesen működött és a gyermek számára nemhogy nem okozott problémát, hanem kifejezetten jótékony hatást is gyakorolt. J. esetében a másodfokú bíróság iratellenesen figyelmen kívül hagyta a 2017. október 26-i szakértői meghallgatáson kifejtett véleményét: azonos időtartamot szeretne a szüleivel tölteni.
- [49] Ugyanezek a megállapítások érvényesek Vincére is. A másodfokú bíróság nem vette figyelembe a bölcsőde, óvoda véleményét és az ötödik életévét betöltő gyermek pszichológiai vizsgálata nélkül

döntött, ami sérti a Ptk. 4:181. § (2) bekezdését.

- [50] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a 2016. augusztus 1-től 2019. május 31. napjáig meghatározott 1.869.050 forint tartásdíj hátralék megállapítását sérelmezte. Hangsúlyozta, hogy a jövőre nézve megállapított gyermekenkénti havi 30.000 forint gyermektartásdíj mértéket elfogadja.
- [51] Elsődlegesen azzal érvelt, hogy 2017. január 2-ig a szülői felügyeletet a felperessel közösen gyakorolták. A másodfokú ítélet indokolása szerint már 2016 augusztusától igazolnia kellett volna a gondozó felperes nyilatkozata folytán a gyermekek ellátásával kapcsolatos kiadásait, holott a felperes csak 2017. január 3. után vált gondozó szülővé. A közös szülői felügyeleti jog és az azonos időtartamú gondozás alapján a kislány indokolt szükségleteit mindketten természetbeni tartással biztosították. Ezalatt ezért a másodfokú bíróság 40.000 forint gyermektartásdíj fizetésre kötelezése jogszabálysértő.
- [52] Az elsőfokú bíróság a felek jövedelmi, vagyoni helyzetére hivatkozással az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékét gyermekenként és havonta 85.000 forintban állapította meg. Az alperes számlákkal és bizonylatokkal igazolta, hogy jelentős összegeket fizetett, az elsőfokú bíróság ezért hívta fel a felperest a költségeinek igazolására, kimutatás elkészítésére. A gyermekekre fordított kiadások, az alperessel töltött idő tisztázása után utasította el a felperes hátralékos tartásdíj iránti igényét. Ezzel szemben a másodfokú bíróság a gyermekekre fizetett és igazolt jelentős összegű kiadásokat a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) pontjának megsértésével jelentős részben figyelmen kívül hagyta. Nem értékelte, hogy a felperes ideiglenes intézkedés útján tartásdíj iránti igényt nem érvényesített és olyan időszakokra állapított meg teljes összegű tartásdíjat, amelyben jelentős összegű tartási, nevelési és gondozási kiadásokat fizetett.
- [53] A Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontban előírt szempontot sérti a szülők vagyoni helyzete vizsgálatának mellőzése. A felperes vagyoni körülményei édesanyja halála után lényegesen megváltoztak. Három ingatlan - a **M.** utcai kétszintes családi ház, egy kétszobás társasházi lakás és egy **N.** megyei parasztház - kizárólagos tulajdonosa, továbbá egy, három önálló lakrészből álló **c.-i** családi ház, továbbá mezőgazdasági földek és egy építési telekingatlan résztulajdonosa. A másodfokú bíróság ítélete a 81. számú tárgyalási jegyzőkönyvvel ellentétesen tartalmazza, hogy a felperes jövedelme 2016. szeptember 16-tól 2017. augusztus 31-ig csak a gyes és a családi pótlék volt, összesen 55.100 forint. A felperes ugyanis a tárgyaláson, a tárgyalási jegyzőkönyvből kitűnően úgy nyilatkozott, hogy 2017. március 1-től bruttó 150.000, nettó 100.000 forinttal emelkedett a jövedelme.
- [54] Az alperes a teljesítőképessége korlátozott voltával is érvelt. Egy kőbányai lakótelepi lakás kizárólagos tulajdonosa, a felvett hitel havi törlesztőrészlete 78.000 forint. A 258.000 forint összegű

nyugdíjából fizetnie kell a hitelt, a 60.000 forint folyamatos tartásdíjat, továbbá az 50.000 forintos tartásdíj hátralékot, ami összesen havi 188.000 forint fizetési kötelezettséget jelent. Az ingatlan rezsiköltsége havonta kb. 60.000 forint, így a megélhetésére jövedelme nem marad.

- [55] A másodfokú bíróság a jövedelmi viszonyok és a kapcsolattartási időtartam együttes figyelembevétele helyett valójában és túlnyomó részben a felperes jövedelmére alapította a tartás mértékét. Ez pedig olyan esetben, amikor a gyermekek azonos időtartamot töltöttek mindkét szülőnél, ténylegesen burkolt házastársi tartást jelent.
- [56] A felperes már az első tárgyaláson kérte a szakértő kirendelését, amit az alperes korainak és indokolatlannak tartott. A bírói gyakorlattól eltérő kirendelés miatt 20 hónap elteltével ismételten szükségessé vált a szakértő kirendelése. A felperes indokolatlan költségnövelő indítványának pénzügyi következményeit a bíróság megosztotta, holott a többletköltséget a felperesnek kell egyedül viselnie.
- [57] Az alperes 2020. február 3. napján érkeztetett beadványában a kapcsolattartás szabályozása körében előterjesztett felülvizsgálati kérelmének indokolását az időszakos kapcsolattartás időtartamának sérelmezésével kiegészítette. A nyári szünet időtartamának, a szünet első és utolsó hetének a meghatározása az EMMI feladata és hatásköre, a másodfokú bíróság szűkítő értelmezése miatt a nyári szünet időtartama jogellenesen lerövidült. Egyenlőtlen és indokolatlan a karácsonyi ünnepek szabályozása is. A jogerős ítélet szerinti rendezés alapján a karácsonyi ünnep nem megosztható, indokolt lett volna annak évenkénti váltásban való szabályozása.
- [58] A felperes érdemi felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet a jogszabálynak megfelelően rendelkezett mind a tartásdíj mértéke, mind a kapcsolattartás körében.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [59] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül. Az alperesnek a jogerős ítélet szülői felügyeletre vonatkozó rendelkezése ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmét a Pfv.II.21.324/2019/2. számú végzésével hivatalból elutasította, ezért a 280. számú felülvizsgálati kérelmében a szülői felügyelet gyakorlásának rendezésével összefüggésben megjelölt jogszabályhelyek megsértése nem vizsgálható.
- [60] A felülvizsgálati eljárás tárgyát, ezáltal a Kúria eljárási jogosultságának terjedelmét meghatározza a felülvizsgálati kérelem benyújtására a régi Pp. 272. § (1) bekezdésében előírt törvényi határidő és ezzel összhangban a felülvizsgálati kérelem kiegészítésének a régi Pp. 273. § (5) bekezdésében foglalt törvényi tilalma. A felülvizsgálati eljárásban ezért érdemben nem

vizsgálható a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló 60 napos törvényi határidő után benyújtott, a felülvizsgálati kérelem kiegészítésének tekinthető beadványok tartalma.

- [61] Az alperes 2020. február 3. napján érkezett, a 279. számú felülvizsgálati kérelem indokolásának kiegészítése megnevezésű beadványa a nyári, illetve a karácsonyi ünnepek rendezése tekintetében a törvényben előírt határidőn túl benyújtott, a felülvizsgálati kérelmet kiegészítő, ezért érdemben nem vizsgálható kérelemnek minősül. A Kúria utal arra, hogy a régi Pp. 271. § (3) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálati kérelemmel a jogerős ítéletben foglalt kapcsolattartási szabályozásnak az elsőfokú ítélettől eltérő rendelkezései támadhatók. A jogerős ítélet az elsőfokú ítéletnek a karácsonyi ünnepek alatti kapcsolattartási szabályozását nem érintette, ezért ebben a körben a felülvizsgálat a határidőn belüli előterjesztés esetén is kizárt.
- [62] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése szabályozza a felülvizsgálati kérelem tartalmi követelményeit. A felülvizsgálati kérelem hivatalból elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (továbbiakban: PK vélemény) szerint a felülvizsgálati kérelem szorosan összefüggő kötelező tartalmi kelléke a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A félnek a felülvizsgálati kérelmében pontosan meg kell jelölnie a megsértett jogszabályhelyet és szöveges formában meg kell fogalmaznia a jogerős ítélet általa sérelmezett és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, egyben részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját (PK vélemény 3. pont). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet több okból is támadja, vagyis több egymástól elkülönült jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel (PK. vélemény 6. pont). Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetén a törvényi feltételek maradéktalanul teljesültek (BH 2015.307.).
- [63] Az alperes szakértői díj viselését kifogásoló felülvizsgálati hivatkozása tekintetében nem jelölte meg a megsértett konkrét jogszabályhelyet, ezért a felülvizsgálati kérelem ebben a részében a régi Pp. 272. § (2) bekezdése alapján érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas.
- [64] Az érdemben vizsgálható felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [65] Az alperes a folyamatos kapcsolattartás szabályozása körében anyagi jogi jogszabálysértésként a Ptk. 4:181. § (2) bekezdésében foglaltakat, eljárásjogi jogszabálysértésként a régi Pp. 206. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [66] A Ptk. a kapcsolattartási jog gyakorlását illetően csak keretszabályokat rögzít (Ptk. 4:180. §), annak konkrét szabályozásáról minden esetben a bíróságnak, illetve a gyámhatóságnak kell differenciáltan, az adott eset körülményeinek megfelelően, a jogosult szülő méltányos érdekére, körülményeire, a

gyermek korára, egészségi állapotára és előmenetelére tekintettel a gyermek érdekeinek szem előtt tartásával döntenie. A kapcsolattartás időtartamának, módjának meghatározása jogszabály rendelkezése hiányában a bíróság mérlegelési körébe tartozik (BH 2012.121.I.).

- [67] Az alperes helytállóan hivatkozott a gyermekek nyilatkozatának figyelembe vételére, de tévesen érvelt azzal, hogy az minden érintett gyermek esetén irányadó.
- [68] A New York-i egyezmény 9. cikk 3. pontjában foglaltak szerint a gyermeknek joga van arra, hogy a tőle különülő szülőjével személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tartson fenn, kivéve, ha ez a gyermek mindenképp felett álló érdekével ellenkezik. Ennek megfelelően a Ptk. a kapcsolattartást a különülő szülőt és a gyermeket megillető, a törvény által biztosított alapjogként definiálja [Ptk. 4:178. § (1)-(2) bekezdés], amely a vér szerinti kapcsolat fennmaradását és a szülőnek a gyermek életében való folyamatos jelenlétét, a szülő-gyermek érzelmi viszony változatlanosságát biztosító jogintézmény. A kapcsolattartás gyermeki alapjogi jellegéből azonban automatikusan nem következik a gyermekkel töltött időtartam szülők közötti egyenlő megosztása. Ez ugyanis a közös szülői felügyelet egyik formájaként megvalósuló váltott gondoskodásnak felel meg, ami a Ptk. 4:165. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően csak a szülők közötti megállapodással, perbeli egyezséggel rendezhető (BH 2020.11.). A megállapodás hiányában a kapcsolattartás szabályozásának is elsődleges rendező elve a gyermek alapvető érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés].
- [69] New York-i egyezmény 12. cikke deklarálja: az ítélőképessége birtokában levő gyermek esetén a szülőnek biztosítani kell, hogy a vele kapcsolatos döntésekben véleményét nyilváníthasson.
- [70] A Ptk. 4:181. § (2) bekezdése a szülők megegyezése hiányában a kapcsolattartás szabályozásának szempontjait fogalmazza meg: a gyermek kora, egészségi állapota, életkörülményei, a szülők személyes körülményei és az ítélőképes gyermek véleménye. A jogszabályhely tehát az ítélőképes gyermek véleményének értékelését előírja, a döntés előtt az ilyen gyermeket közvetve vagy közvetlenül meg kell hallgatni [Ptk. 4:181. § (1) bekezdés].
- [71] A Ptk. az ítélőképességre a New York-i egyezmény 12. cikkével összhangban életkort nem jelöl meg. A szülői felügyelet rendezésénél a szülők közötti jogvitában a tizennegyedik életévét betöltött gyermeket - indokolt esetben - kötelező meghallgatni, véleménye csak akkor mellőzhető, ha kétséget kizáróan bizonyított a véleményének érdekével ellentétes volta [Ptk. 4:171. § (4) bekezdés]. Az alacsonyabb életkorú gyermek esetén a bíróságnak a gyermek nyilatkozatát a per egyéb adataival összevetve kell értékelnie és vizsgálnia kell, hogy a gyermek valóban ítélőképes-e, vagyis képes-e az adott kérdésben önállóan és befolyásmentesen véleményt nyilvánítani (BH 2019.298., BH 1996.480.).
- [72] Az anyagi jog a kapcsolattartás szabályozásánál feltüntetett, a

gyermek véleménye figyelembe vételének szempontját az ítélőképességre alapítja, amelynek indoka a gyermek saját életének alakításába való beleszólási joga. A kiskamasz, kamasz életkorban levő gyermekek esetén a kapcsolattartás célja - a szülő-gyermek közötti kölcsönös bizalmon és szereteten alapuló kapcsolat, a bensőséges érzelmi viszony fennmaradása - akkor valósulhat meg, ha a kapcsolattartási rendezés az ő igényeinek is megfelel. Az anyagi jog az ítélőképes gyermek nyilatkozatának azért tulajdonít jelentőséget, az ne a gyermek „feje felett” a szülők alkudozásának tárgya legyen, abba maga is beleszólhasson.

- [73] Más a helyzet azonban az alacsony életkorú, önálló és befolyásmentes véleménynyilvánításra még nem érett gyermek esetén, hiszen ilyenkor általában a gyermek programjairól, elfoglaltságáról a gondozó szülő önállóan vagy (ideális esetben) a szülők közösen döntenek. Az alacsony életkorban a különélő szülőnek a gyermekkel eltöltött idő, az életében való folyamatos jelenlét lehetővé teszi az érzelmi kapcsolat megszilárdítását, a jövőbeni kiegyensúlyozott szülő-gyermek viszony megalapozását, illetve fennmaradását.
- [74] A kapcsolattartás szabályozása (módjának és időtartamának meghatározása) körében az anyagi jogi differenciálás miatt a nem ítélőképes gyermek nyilatkozata egy peradatként értékelendő, beszerzésének mellőzése a Ptk. 4:181. § (2) bekezdésében előírt szempont megsértését nem eredményezi.
- [75] A felek leánygyermek a szakértő előtt tett nyilatkozata idején betöltötte a hatodik életévét. Az eljáró bíróságok a döntésüknél eltérő peradatokat vettek figyelembe. Az elsőfokú bíróság a gyermek nyilatkozatát az egyéb peradatokkal együtt mérlegelte, a döntését a kialakult helyzetre alapította. A másodfokú bíróság - a kislány érdekének hangsúlyozásával - a szakvélemény megállapítását értékelte kiemelten. Az eljáró bíróságok tehát a kislány véleményének perdöntő jelentőséget nem tulajdonítottak, az ítélőképességéről nem foglaltak állást.
- [76] Az adott ügyben a két gyermek és az alperes kapcsolattartásának szabályozásáról kellett döntenie. A jogerős ítélet meghozatalakor a kislány három hónap híján nyolc éves volt, a kisfiú három és fél hónappal később töltötte be az ötödik életévét. A rendezésnél mindkét gyermek érdeke egyforma súlyú, az idősebb gyermek hat éves korban kinyilvánított véleménye a szabályozás alapjául nem szolgálhat. Kétségtelen, hogy a kisfiú a kapcsolattartásról - a szakértői vizsgálat hiányában - nem tudott nyilatkozni. Életkorára figyelemmel nyilvánvalóan önálló és befolyásmentes vélemény tőle nem volt elvárható, ezért a Ptk. 4:181. § (2) bekezdés megsértése vele kapcsolatban nem merülhet fel.
- [77] A másodfokú bíróság a peradatokat felülmérlegelte. A Kúria következetes gyakorlata alapján nem jogszabálysértő, ha a másodfokú bíróság egyes peradatokat eltérően értékeli, ha a mérlegelését egyéb peradatok alátámasztják. A felülvizsgálati eljárásban azonban már felülmérlegelési tilalom érvényesül, tehát nincs jogi lehetőség a bizonyítékok újabb értékelésére, egybevetésére. Csak azt

vizsgálható, hogy az eljárás bírósága a mérlegelési tevékenysége során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen vagy kirívóan okszerűtlen következtetésre (BH 1996. 504). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Az minősíthető kirívóan okszerűtlen mérlegelésnek, amikor a jogerős ítélet a bizonyítékokat iratellenesen, logikailag ellentmondóan vagy egyoldalúan értékeli, ezért a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013. 119.)

- [78] A jogerős ítélet nem iratellenes, logikailag nem ellentmondó és a felülmérlegelése sem egyoldalú, a bizonyítékok eltérő értékelése pedig önmagában nem sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését.
- [79] A kapcsolattartás szabályozásánál nem sérült az anyagi jog sem. Az alacsony életkorban tett gyermeki nyilatkozat értékelése a már kifejtettek szerint az egyéb értékelendő anyagi jogi szempontok mellett döntő jelentőségűnek nem tekinthető, a gyermekek alapvető érdekével nem ellentétes és a kapcsolattartás alapjogi jellegét sem sérti.
- [80] Nem állapítható meg a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) és b) pontjainak megsértése.
- [81] A jogerős ítélet az első időszakban (2016. augusztus 1-től 2016. szeptember 15-ig) az alperest a kisfiú után kötelezte havi 40.000 forint összegben gyermektartásdíj megfizetésére (a kislány tekintetében a felperes keresetét alaptalannal ítélte). Az alperes felülvizsgálati kérelme erre az időszakra az állított jogszabálysértés érdemi kifejtését nem tartalmazza. A felülvizsgálati hivatkozás hiányossága a régi Pp. 272. § (2) bekezdése és a PK. vélemény szerint az első időszakra meghatározott tartásdíj mértékének érdemi vizsgálatát kizárta.
- [82] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy 2017. január 3-ig a szülői felügyeletet közösen gyakorolták, ebből következően a gondozó szülő és a különélő szülő jogi elkülönítése fel sem merülhet, nincs jogosult és kötelezett, azaz a tartás megfizetésére kötelezésnek nincs jogalapja. Az ezt követő időszakban a gyermekekről részben azonos időtartamban közös gondoskodtak, ekkor a tartást mindketten természetben nyújtották, majd a nála töltött idő alatt a gyermekek szükségleteit biztosította, jelentős összeget költött rájuk.
- [83] Az alperes kifejtett érvelése és a megsértettként megjelölt jogszabályhelyek [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) és b) pont] között nincs ok-okozati összefüggés. A hivatkozott anyagi jogi jogszabályhelyek a tartás mértéke meghatározásának két törvényi szempontja. A szülők tartási kötelezettségének módjával (természetbeni, illetve pénzbeli tartás) a gyermek indokolt szükségletei pénzbeli ellenértékének meghatározása és a teljesítőképesség értékelésénél a szülők jövedelmi és vagyoni viszonyainak figyelembe vétele nem kapcsolható össze. Az alperes okfejtése ezért érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas [Pp. 272. § (2) bekezdés, PK vélemény 3. pont].

- [84] A Kúria indokoltnak tartja az alábbiak rögzítését.
- [85] A Ptk. 4:216. § (1) bekezdése általánosan rendelkezik a tartás teljesítéséről: a gyermeket gondozó szülő (a jogosult) a tartást természetben, a különélő szülő (kötelezett) pénzben teljesíti. Az anyagi jog nem rendelkezik a tartás mértékének és a kapcsolattartás időtartamának összefüggéséről, a bíróság a a szülők megállapodása hiányában a tartás mértékét a Ptk. 4:218. § (2) bekezdésében előírt szempontrendszer szerint a bizonyítékok külön-külön és egybevetett értékelésével határozza meg [régi Pp. 206. § (1) bekezdés].
- [86] Nincs jogi akadálya annak, hogy a különélő szülők szerződéses szabadságukkal élve [Ptk. 4:218. § (1) bekezdés], a törvény előírásától eltérően állapodjanak - többek között a gyermekkel töltött időre figyelemmel - a tartást kölcsönös természetbeni szolgáltatással teljesítsék. Nincs azonban akadálya annak sem, hogy az egyik szülő a megállapodás ellenére pénzbeli tartási igényt terjesszen elő. Ebben az esetben - hogy a gyermek indokolt szükségletei kiszámíthatóan biztosítva legyenek és a szülő az általa szubjektíve szükségleteknek tekintett dolgok megvásárlásával ne mentesüljön az egyéb hétköznapi életviteléhez szükséges kiadások viselése alól (BH 2016.36.) - a bíróság dönt a szülők közötti megállapodás fenntartásáról vagy a kötelezett szülő pénzbeli tartási kötelezettsége mértékéről.
- [87] A gyermektartásdíj egy speciális átalányösszeg, amely magában foglalja a gyermekkel kapcsolatban meghatározott időszakban - jellemzően havonta - felmerülő valamennyi kiadást. A havonta teljesített gyermektartásdíj, illetve annak felhasználása nem kizárólag egy kiragadott időszak élelmezési és egyéb költségeinek fedezésére szolgál, hanem „az a gyermeknevelés és gondozás egységes folyamatára megállapított, havonta fizetendő pénzösszeg” (BH 1997.79.). A gyermeket gondozó szülő a gyermektartásdíjat nem köteles kizárólag a tárgyhónapban felhasználni, hanem az időszakonként felmerülő egyéb kiadásokra is fordíthatja. Nincs jogi alapja a gondozó szülőnek a tartásdíj gyermekre fordítását számlákkal való igazolására, a tartásdíj átalányjellegére figyelemmel pedig a kapcsolattartás időtartama alatti természetbeni tartás - a szülők eltérő megállapodása hiányában - nem számolható el.
- [88] A jogerős ítélet az elsőfokú bíróság ítéletére visszautalva, a gyermekek indokolt szükségletei pénzbeni ellenértékét havonta és gyermekenként 85.000 forintban állapította meg. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében ezt az összeget nem vitatta, a Ptk. 4:218. § (2) bekezdése a) pontja tehát nem sérült.
- [89] Az indokolt szükségletek meghatározását követően vizsgálandók a további törvényi szempontok: a szülők jövedelmi és vagyoni viszonyai, a kötelezett teljesítőképessége, a gyermekekre fordítandó állami támogatások és a gondozó szülő természetbeni tartása [Ptk. 4:216. § (1) bekezdés].
- [90] Az alperes a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontjának - a szülők jövedelmi és vagyoni viszonyainak értékelése - megsértésére

hivatkozott. A gyermek indokolt szükségletei kielégítésének korlátja a kötelezett teljesítőképessége. A perbeli esetben az alperes rendszeres jövedelemmel (nyugdíj) rendelkezik, teljesítőképessége a kért tartás megfizetésére nem vitatott.

- [91] Tévesen hivatkozott az alperes kiadásai miatt a teljesítőképessége korlátozottságára. A kiadások (hiteltörlesztő részletek, rezsi- és egyéb költség) a tartásdíj alapját nem csökkentik, mivel a kiskorú gyermek tartása minden egyéb fizetési kötelezettséget megelőz.
- [92] Alapvetően tévesen érvelt az alperes a felperes vagyoni viszonyai súlyozottabb értékelésének hiányával [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pont]. A másik fél jobb anyagi körülményeire hivatkozás a kötelezett fizetési kötelezettségét nem minimalizálja, ilyen értelmezés a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontjából nem vezethető le. A kötelezett szülő teljesítőképessége esetén önmagában a gondozó szülő magasabb munkabére, nagyobb vagyona a pénzbeli hozzájárulási kötelezettséget (a gyermektartásdíj megfizetését) nem csökkenti, a gyermekkel kapcsolatos kiadások megfizetése erre hivatkozva, a gondozó szülőre nem terhelhető.
- [93] Az alperes érveléséből következően a gyermeket gondozó szülő természetbeni tartási kötelezettsége is figyelmen kívül maradna, ami a Ptk. 4:216. § (1) bekezdésével ellentétes. A tartásdíj mértékének meghatározásakor a szülők tehervállalása nem szorítható kizárólag a gyermekkel kapcsolatos költségek (pénzbeli kiadások) egymás közötti egalizálására, mivel az ilyen elszámolás a természetbeni tartás jogi fogalmának kiüresedéséhez vezetne (BH 2019.244., Kúria Pfv.II.21.292/2016., Pfv.II.20.795/2016.).
- [94] Tény, hogy a felperes jövedelmi viszonyai 2017 márciusától megváltoztak, a felperes a gyes-t és a családi pótlékot meghaladó jövedelemmel rendelkezik. A már kifejtettek alapján a felperes jövedelmi vagyoni viszonyai (a vállalkozásából befolyt bevétele, öröksége) a jelen perben - az alperes teljesítőképessége megléte miatt - a tartásdíj mértékét érdemben nem befolyásolja.
- [95] Végül a Kúria rögzíti, hogy a jogerős döntés alapján a különböző időszakokra megállapított gyermektartásdíj mértéke az egy gyermekre jutó indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékének a felét sem haladta meg (47%), sőt a jövőre nézve ez az összeg 35%. Ebből következően a másodfokú bíróság a szükségletek pénzbeli ellenértékének viselését a természetbeni tartás mellett, nagyobb arányban a felperesre terhelte, aki így a két gyermek rendszeres pénzbeli költségeihez az alperesnél nagyobb arányban járul hozzá.
- [96] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [97] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet (Veir.) 29. § (2) bekezdése alapján

tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek nem terjesztettek elő közös kérelmet a Veir. 21. § (3) és (4) bekezdése szerinti tárgyalás tartására.

[98] A felülvizsgálati eljárási illeték alapja 2.727.500 forint (a kapcsolattartás 700.000 forint, a tartásdíj hátralék 1.869.000 forint, a szakértői díj 158.700 forint), így az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján megállapított le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték 272.700 forint.

[99] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6), 4/A. § (1) bekezdése, az Itv. 74. § (3) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint határozott a felperest megillető arányos felülvizsgálati eljárási költség, az áfával emelt ügyvédi munkadíj, továbbá a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2020. május 26.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: